OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
LsN Janne Kanerva

11.11.2025

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle terrorismirikoksia koskevan sääntelyn muuttamiseksi (HE 163/2025 vp)

Oikeusministeriö toteaa otsikkoasiassa kunnioittavasti seuraavan:

1 Lainsäädäntöhankkeen tausta

Terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset ja niiden tekemistä edistävät rikokset säädetään jo nykyisin laajasti rangaistaviksi rikoslain 34 a luvussa.

Terrorismirikoksia koskevien rangaistussäännösten edellisen merkittävän muuttamisen yhteydessä todettiin, että näitä rikoksia koskeva sääntely täyttää kansainväliset kriminalisointivelvoitteet (EU, EN ja YK) ja on vertailukelpoinen sellaisten valtioiden lainsäädäntöjen kanssa, joilla on samankaltainen oikeusjärjestelmä kuin Suomella. Tuossa yhteydessä kuitenkin sääntelyn vahventamiseksi entisestään laajennettiin terroristiryhmän toimintaan osallistumisen rangaistavuutta ja säädettiin erillisenä rikoksena rangaistavaksi terrorismirikoksiin liittyvä julkinen kehottaminen (HE 89/2021 vp ja LaVM 15/2021 vp).

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Meritullinkatu 10 00170 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

Sääntelyn lähtökohtaisesta kattavuudesta ja vertailukelpoisuudesta huolimatta on ollut aiheellista käynnistää terrorismirikoksia koskeva lainsäädäntöhanke, jossa kokonaan arvioidaan nykyinen lainsäädäntö sekä valmistellaan tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Hankkeen käynnistämiseen vaikuttivat seuraavat seikat:
1) Hallitusohjelmakirjausten mukaan hallitus tekee terrorismilainsäädännön kokonaisuudistuksen vastaamaan nykyisiä uhkia ja poistaakseen nykyisen sääntelyn vaikeaselkoisuuden. Lisäksi kirjausten mukaan mahdolliset aukot nykyisissä kriminalisoinneissa arvioidaan ja rangaistusasteikkoja tarkistetaan siten, että rangaistukset terrorismirikoksista kovenevat.
2) Eduskunnan perustuslakivaliokunta ja lakivaliokunta ovat todenneet aikaisempien lainsäädäntöhankkeiden yhteydessä, että terrorismirikoksia koskeva rikoslain 34 a luku muodostaa vaikeaselkoisen kokonaisuuden. Edellä mainitun aikaisemman hankkeen yhteydessä lakivaliokunta myös korosti tarvetta varmistaa lainsäädännön kattavuus tulevassa kokonaisarvioinnissa (LaVM 15/2021 vp, s. 12).
3) Rikoslain 34 a luku on säädetty vuonna 2002 ja sitä on sen jälkeen muutettu useita kertoja, mutta kokonaistarkastelua (kokonaisuudistusta) ei ole tehty.

Kuten perustuslakivaliokunta on useaan kertaan todennut (PeVL 34/2021 vp, kappale 3 ja useat aikaisemmat valiokunnan terrorismirikoksia koskevat lausunnot), terrorismissa on kysymys yhteiskunnan perustoimintoja, oikeusjärjestystä sekä ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta hyvin vakavasti uhkaavasta rikollisuudesta. Suojelupoliisin Kansallisen turvallisuuden katsauksen 2025 mukaan terrorismin uhka on viisiportaisen asteikon tasolla kolme, mikä tarkoittaa kohonnutta uhkaa. Viime vuosina terrorismirikoksia on myös tullut enenevässä määrin tuomioistuinten käsiteltäviksi. Terrorismin uhkaan on suhtauduttava vakavasti ja uhkaan on vastattava ajantasaisella lainsäädännöllä.

2 Yleistä ehdotettavasta rikoslain uudesta 34 a luvusta ja sääntelyn selkeyttäminen

Hallituksen esityksessä ehdotetaan rikoslain terrorismirikoksia koskeva 34 a luku korvattavaksi terroristisia rikoksia koskevalla uudella 34 a luvulla. Luvun nimen (otsikon) muuttuminen ja luvun rikosten luonnehtiminen sitä kautta ”terroristisiksi rikoksiksi” liittyy sääntelyn yksinkertaistamiseen ja siihen, että ydinrikokset (terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset ja terroristisessa tarkoituksessa tehty radiologista asetta koskeva rikos) nimetään muutetun luvun 1 §:n määritelmissä ”terrorismirikoksiksi”. Tällä ja muilla muutoksilla päästään pitkälti eroon hankaliksi koetuista pykäläviittauksista. Lainsäädäntöratkaisu johtaa rikosnimikkeiden runsaaseen muuttumiseen rikoslain uudessa 34 a luvussa.

Rikoslain uudessa 34 a luvussa säädettäisiin rangaistaviksi seuraavat rikokset:

- terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset (2 §)
- terroristisessa tarkoituksessa tehty radiologista asetta koskeva rikos (3 §)
  (2 ja 3 §:n pykälän rikokset ovat 1 §:n määritelmän mukaan ”terrorismirikoksia”)
- terrorismirikoksen valmistelu (4 §)
- terroristiryhmän johtaminen (5 §)
- terroristiryhmän toimintaan osallistuminen (6 §)
- terroristinen koulutuksen antaminen (7 §)
- terroristinen kouluttautuminen (8 §)
- terroristinen värväys (9 §)
- terroristinen rikoksen rahoittaminen (10 §)
- terrorismin rahoittaminen (11 §; yhdistetty terroristin rahoittaminen ja terroristiryhmän rahoittaminen)
- terroristinen matkustaminen (12 §; käsittää myös uuden ”oleskelurikoksen”)
- terroristisen matkustamisen edistäminen (13 §)
- terroristinen julkinen kehottaminen (14 §).

Rikoslain 34 a luku sisältäisi siis nykyiseen tapaan lukuisasti rikoksia. Hankkeessa on arvioitu tarkasti mahdollisuudet yhdistää rangaistussäännöksiä, mutta rikosten tekotapojen ja rangaistusasteikkojen erojen vuoksi yhdistäminen katsottiin mahdolliseksi vain terroristin rahoittamisen ja terroristiryhmän rahoittamisen osalta (-> terrorismin rahoittaminen). Useaan rikokseen jakaantuva sääntely edistää rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen edellyttämää sääntelyn tarkkarajaisuutta. Säännösten ymmärtämisen ja sovellettavuuden ja näin ollen käyttökelpoisuuden kannalta on eduksi, että säännökset eivät ole liian yleisesti kirjoitettuja esimerkiksi eri rikoksia koskevan sääntelyn yhdistämisen kautta.

Jo nykyisin terrorismirikoksella edistettävän toisen terrorismirikoksen ei tarvitse olla yksityiskohtaisesti yksilöity esimerkiksi tekoajan, teon kohteen, tekopaikan tai muun vastaavan seikan suhteen. Nykyisen sääntelyn voi kuitenkin katsoa edellyttävän sitä, että edistettävä rikos yksilöidään rikoksen (rikosnimikkeen) tarkkuudella. Rangaistavuus esimerkiksi terrorismirikoksen rahoittamisen yhteydessä edellyttää siis sen osoittamista, minkä rikoslain 34 a luvussa rangaistavaksi säädetyn terrorismirikoksen rahoittamisesta on ollut kysymys. Esityksen mukaan edistettävän rikoksen yksilöintivaatimusta lievennettäisiin niin, että edistettävää rikosta ei tarvitsisi yksilöidä rikoksen tarkkuudella. Tämä muutos perustuu siihen, että terroristista rikosta tehtäessä saattaa olla useita vaihtoehtoja sen suhteen, minkä toisen terroristisen rikoksen tekemistä edistetään. Voi muutenkin olla sattumanvaraista, millaisena terroristisena rikoksena edistettävä rikos lopulta toteutuu.

Yksilöintivaatimuksen lieventämisellä on käytännön toimijoiden kannalta suuri merkitys sen helpottaessa riittävän näytön keräämistä. Samalla muutoksella edistetään terroristisen rikollisen toiminnan torjuntaa kokonaisuudessaan.

Lisäksi rikoslain uudessa 34 a luvussa yleisesti omaksuttavalla ilmaisulla ”terrorismirikoksen tai terrorismirikoksen valmistelun tekemistä varten” tarkoitetaan sitä, että henkilö voi rangaistavalla toiminnallaan edistää niin sellaisen rikoksen tekemistä, jonka hän tulee itse tekemään tai jonka tekemiseen myös hän tulee osallistumaan, kuin myös pelkästään toisen henkilön tai toisten henkilöiden tekemän rikoksen tekemistä. Tämä laajentaisi kahden terroristisen rikoksen rangaistavuutta (terrorismirikoksen valmistelu ja terroristinen kouluttautuminen).

Sääntelyä ehdotetaan selkeytettäväksi monin tavoin:

- määritelmäpykälä sijoitettaisiin uuden luvun alkuun,
- rikoslain uuden 34 a luvun mukaisia rikoksia koskevista rangaistussäännösten pykäläviittauksista luovuttaisiin yhtä lukuun ottamatta,
- sääntelyä kevennettäisiin toissijaisuuslausekkeista (sääntelevät rangaistussäännösten keskinäistä suhdetta) luopumalla kahta lukuun ottamatta, näiltä osin tarkennuksia tulisi pykälien perusteluihin,
- säännösten sanamuotoja yhtenäistettäisiin,
- tunnusmerkistöjä tarkennettaisiin,
- terroristin rahoittamista ja terroristiryhmän rahoittamista koskeva sääntely yhdistettäisiin ja
- eräiden rikosten rahoittamista koskevat säännökset sijoitettaisiin paremmin sopivina yleisvaarallisia rikoksia koskevaan rikoslain 34 lukuun.

Nykyisin hajallaan useissa hallituksen esityksissä olevat pykälien perustelut on poikkeuksellisesti koottu täydennettyinä ja kattavina yhteen asiakirjaan eli nyt käsiteltävänä olevaan hallituksen esitykseen, millä merkittävästi parannetaan sääntelyn ymmärtämistä ja käyttökelpoisuutta.

3 Rangaistavuuden alan laajentaminen

Terroristisena matkustamisena tulisi rikoslain uuden 34 a luvun 12 §:n 2 momentin mukaan rangaistavaksi myös se, että henkilö oleskelee valtiossa, jonka kansalainen hän ei ole tai jossa hän ei pysyvästi asu, tehdäkseen siellä terroristisen rikoksen. Uudella rangaistussäännöksellä torjuttaisiin ns. terroristista vierastaistelijailmiötä. Oleskelurikos voisi liittyä esimerkiksi tilanteisiin, joissa henkilö oleskelee terroristijärjestön hallitsemalla alueella. Rangaistava oleskelu kattaisi myös kaikki valmistelutyyppiset terroristiset rikokset, joilla voidaan myös edistää toisen henkilön terroristisen rikoksen tekemistä.

Oleskelurikokseen voisi syyllistyä myös perheenjäsen, jonka perheeseen kuuluva henkilö osallistuu terroristijärjestön toimintaan. Hallituksen esityksessä on muutenkin kiinnitetty erityistä huomiota perheenjäsenen rooliin sen selventämiseksi ja korostamiseksi, että hänenkin rikosoikeudellinen vas-

tuunsa on jo nykyisin laajaa ja laajenee entisestään esityksen ehdotusten toteutumisen myötä. Näiltäkin osin merkitystä on sillä, että varhaiseen vaiheeseen ulottuvasti säädetään rangaistaviksi terroristista rikollista toimintaa edistävät toimet, joilla voidaan edistää myös toisen henkilön rikoksen tekemistä. Perheenjäsenen osalta on otettava huomioon myös esimerkiksi se, että rangaistavan avunannon ulottuvuus on laaja ja että perheenjäsen voi toiminnallaan myös syyllistyä yllytykseen terroristisen rikoksen tekemiseen (esimerkiksi kannustaminen terroristiryhmän toimintaan osallistumiseen).

Muita ehdotettavia laajennuksia rangaistavuuden alaan:

- Terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten piiriä laajennettaisiin kattamaan myös törkeä vapaudenriisto, törkeä raiskaus, törkeä ryöstö ja törkeä lapsenraiskaus. Kyseiset rikokset tulisivat muiden terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten tapaan ankarammin rangaistaviksi kuin ilman mainittua tarkoitusta tehtyinä.
- Terrorismirikoksen valmistelun rangaistavuus laajenisi koskemaan kaikkien sellaisten esineiden tai aineiden tietynlaista käsittelyä, joilla voidaan terrorismirikoksen tekemisen yhteydessä aiheuttaa vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle. Tämä muutos perustuu erityisesti siihen, että terrorismirikollisuudessa hyödynnetään merkittävässä määrin tekovälineinä tavanomaisia esineitä (esimerkiksi veitsiä ja ajoneuvoja).
- Rangaistavaksi tulisi täytettyyn tekoon rinnastuvana se, että henkilö yrittää antaa terroristista koulusta.
- Rangaistavaksi tulisi se, että henkilö matkustaa toiseen valtioon terroristisen matkustamisen edistämistä varten (esimerkiksi matkustetaan ulkomaille avustamaan jonkun henkilön matkustamista Suomeen terroristisen rikoksen tekemistä varten).
- Terrorismirikoksen valmistelun ja terroristisen kouluttautumisen rangaistavuus laajenisi niin, että rangaistavaksi tulee edistää myös sellaista tulevaa terrorismirikosta tai terrorismirikoksen valmistelua, jota valmistelutoimen tekijä tai kouluttautuja ei tule itse tekemään tai jonka tekemiseen hän ei tule osallistumaan.
- Rangaistavuuden alan laajennukseksi voidaan katsoa myös se, että terroristisella rikoksella edistettävän toisen terroristisen rikoksen yksilöintivaatimusta lievennettäisiin.

4 Rangaistusasteikkomuutokset

Terrorismirikokset ovat jo rikoslain nykyisen 34 a luvun mukaan pääosin ankarasti rangaistavia rikoksia. Hallituksen esityksessä laajasti arvioidaan rangaistusasteikkojen muuttamistarpeet ottaen huomioon terrorismirikollisuuden vakava luonne. Tavoitteena on ollut, että terroristisen rikosten rangaistusasteikot muodostavat mahdollisimman johdonmukaisen kokonaisuuden. Arvioinnissa on kiinnitetty huomiota myös muiden rikosten kuin terrorismirikosten rangaistusasteikkoihin. Tarkastelun kohteena ovat olleet erityisesti toisten rikosten tekemistä edistävät rikokset, joista eräiden rangaistusasteikkoja on katsottu aiheelliseksi muuttaa ankarampaan suuntaan.

Rangaistusasteikkojen uudelleen arviointiin perustuen muutettaisiin neljän terroristisen rikoksen asteikkoja sakon määräämismahdollisuudesta luopumalla ja enimmäisrangaistuksia korottamalla:

- terrorismirikoksen valmistelu (sakko – 3 v vankeutta -> 4 kk – 6 v vankeutta)
- terroristinen kouluttautuminen (sakko – 3 v vankeutta -> 4 kk − 4 v vankeutta)
- terroristinen matkustaminen (sakko − 2 v vankeutta -> enintään 3 v vankeutta)
- terroristisen matkustamisen edistäminen (sakko −1 v vankeutta -> enintään 2 v vankeutta).

Terroristiryhmän johtamista koskevasta pykälästä poistettaisiin lievempi rangaistusasteikko (4 kk − 6 v vankeutta), jäljelle jäisi asteikko 2 v − 12 v vankeutta.

5 Muut lainsäädäntömuutokset ja lainsäädäntömuutosten voimaantulo

Rangaistussäännösten muuttumisesta johtuvia muutoksia ehdotetaan tehtäväksi kansainvälisiä rikoksia (rikoslain 1 luvun 7 §) ja oikeushenkilön rangaistusvastuuta (rikoslain uuden 34 a luvun 15 §) koskeviin säännöksiin. Rikoslain uuteen 34 a lukuun ei otettaisi enää säännöstä valtakunnansyyttäjän päätösvallasta syytteen nostamista ja syytettä ajavaa henkilöä koskien.

Salaisia pakkokeinoja koskevia pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun säännöksiä ja salaisia tiedonhankintakeinoja koskevia poliisilain (872/2011) 5 luvun säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi niin, että käytettävissä ovat rikosten vakavuuteen suhteutetut keinot terroristisen rikosten selvittämistä, paljastamista ja estämistä varten. Pääosin muutokset johtuvat rikosnimikkeiden ja rangaistusasteikkojen muutoksista (em. asteikkomuutokset koskien terrorismirikoksen valmistelua, terroristista kouluttautumista sekä terroristista matkustamista ja sen edistämistä). Lisäksi lievimmät terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset eli rikoslain uuden 34 a luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaiset rikokset (vankeutta vähintään neljä kuukautta ja enintään kolme vuotta) ehdotetaan lisättäviksi telekuuntelun, televalvonnan, peitellyn tiedonhankinnan ja teknisen kuuntelun käytön perusterikoksiksi. Salaisten pakkokeinojen ja salaisten tiedonhankintakeinojen käytön perusterikoksiksi tulisivat myös uudet terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset (terroristisessa tarkoituksessa tehdyt törkeä vapaudenriisto, törkeä raiskaus, törkeä ryöstö ja törkeä lapsenraiskaus).

Rikoslain, pakkokeinolain 10 luvun ja poliisilain 5 luvun muutosten lisäksi ehdotetaan rangaistussäännösten muuttumisesta aiheutuvia teknisluonteisia muutoksia 17 lakiin.

Lainsäädäntömuutosten on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2026 mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Laillisuusperiaatteen edellyttämällä tavalla muutoksia sovelletaan lainsäädännön voimaantulon jälkeen tehtyihin tekoihin.

6 Perus- ja ihmisoikeuksien sekä oikeusturvan toteutuminen

Rikostorjunnan tehokkuuden vastapainoksi valmistelussa on huolehdittu siitä, että terroristisia rikoksia koskeva lainsäädäntö kunnioittaa perus- ja ihmisoikeuksia ja oikeusturvan vaatimuksia. Tämä johtuu erityisesti siitä, että rikosoikeudellinen vastuu ulotetaan pitkälle valmisteluluonteisiin tekoihin, jotka voivat olla hyvinkin etäisessä suhteessa toiminnan tavoitteena olevaan terroristisessa tarkoituksessa tehtyyn rikokseen.

Erityistä huomiota on kiinnitetty perustuslakivaliokunnan terrorismirikoksia koskeviin kannanottoihin ja valiokunnan muotoilemiin perusoikeuksien yleisiin rajoitusedellytyksiin. Samoin huomioon on otettu kriminalisointiperiaatteet ja rikosoikeuden käytön yleiset edellytykset. Erityisessä asemassa lainsäädännön ehdotusten valmistelussa on ollut rikosoikeudellinen laillisuusperiaate, joka edellyttää sääntelyn täsmällisyyttä ja tarkkarajaisuutta ja jonka merkitys korostuu laajennettaessa rikosoikeudellista vastuuta varhaisiin ja päärikoksen kannalta etäisiin vaiheisiin.

Rangaistussäännösten kattavat ja yksityiskohtaiset perustelut varmentavat osaltaan säännösten asianmukaista tulkintaa ja soveltamista niin, että vältetään henkilön joutuminen epäillyksi tai syytetyksi kevyin perustein.

7 Esityksen vaikutukset

Lainsäädäntömuutoksilla on tarkoitus tehostaa terrorismirikollisuuden torjuntaa sekä näin turvata yhteiskunnan perustoimintoja, oikeusjärjestystä sekä ihmisten henkeä, terveyttä ja turvallisuutta. Ehdotetuilla muutoksilla voidaan osaltaan edistää perusoikeuksien toteutumista vähentämällä ja estämällä niihin kohdistuvia loukkauksia. Lainsäädäntömuutosten rikoksia ennalta estävä vaikutus liittyisi ennen kaikkea niihin terroristisiin rikoksiin, joilla edistetään terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten eli rikoslain uuden 34 a luvun mukaisten terrorismirikosten tekemistä.

Esityksen mukaisilla lainsäädäntömuutoksilla mahdollistettaisiin nykyistä tuntuvammin puuttuminen rikoksentekijän perusoikeuksiin rangaistavan käyttäytymisen alan laajenemisen ja rangaistusasteikkomuutosten myötä. Salaisia pakkokeinoja ja salaisia tiedonhankintakeinoja koskevat lainsäädäntömuutokset mahdollistaisivat nykyistä laajemman puuttumisen kohdehenkilön perusoikeuksiin rikoksen selvittämisen, paljastamisen ja estämisen tilanteissa.

Rikosprosessissa toistaiseksi käsiteltyjen asioiden lukumäärän ja terrorismirikollisuuden tilannekuvan perusteella on oletettavaa, että ehdotettavat lainsäädäntömuutokset eivät johda rikosprosessissa käsiteltävien asioiden lukumäärän merkittävään kasvuun. Lainsäädäntöehdotuksista ei ole suoraan ja perustellusti johdettavissa taloudellisia vaikutuksia niin, että terroristisia rikoksia esimerkiksi rikosprosessissa käsitteleville tahoille voitaisiin osoittaa aiheutuvan erityisesti resurssilisäyksiin liittyviä tietynsuuruisia tarkasti määriteltäviä lisäkustannuksia. Viranomaisvoimavarojen riittävyyden seuranta on joka tapauksessa tarpeen.

8 Esityksen valmistelu

Oikeusministeriö asetti 9.11.2023 terrorismirikoksia koskevan sääntelyn kokonaistarkastelua suorittavan työryhmän. Työryhmässä olivat edustajat oikeusministeriön lisäksi sisäministeriöstä, ulkoministeriöstä, Poliisihallituksesta, suojelupoliisista, Syyttäjälaitoksesta, Helsingin käräjäoikeudesta, Suomen Asianajajaliitosta ja Helsingin yliopistosta. Työryhmä kuuli terrorismirikollisuuteen perehtyneitä keskeisiä asiantuntijoita, erityisesti poliisiviranomaisten ja tiedemaailman edustajia. Työryhmän yksimielinen mietintö (Terroristisia rikoksia koskevan rangaistussääntelyn uudistaminen; Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2024:40) julkaistiin 20.12.2024:

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166011

Työryhmämietintö oli 28.2.2025 päättyneellä lausuntokierroksella, jolla saatiin lausunnot 23 taholta. Lausunnoista julkaistiin tiivistelmä 3.4.2025 (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2025:17):

https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/166194

Lausuntopalautteessa mietintöön ja sen ehdotuksiin suhtauduttiin yleisesti ottaen myönteisesti ja mietintöä pidettiin kattavana ja perusteellisena. Työryhmän katsottiin erityisesti onnistuneen tavoitteessa selkiyttää lainsäädäntöä. Pääosin työryhmän ehdottamaa sääntelyä pidettiin kattavana. Lausuntopalaute oli osaltaan vaikuttamassa siihen, että jatkovalmistelussa kolmen rikoksen (terrorismirikoksen valmistelu, terroristinen kouluttautuminen ja terroristisen matkustamisen edistäminen) rangaistusasteikkoa muutettiin vielä ankarampaan suuntaan kuin mitä työryhmä oli ehdottanut. Lausuntopalautteessa oli lukuisia yksityiskohtiin meneviä huomioita, joiden perusteella etenkin pykälien perusteluja on jatkovalmistelussa täsmennetty ja täydennetty.

Lainsäädännön arviointineuvoston hallituksen esityksen luonnoksesta 16.9.2025 antama lausunto ei antanut aihetta merkittäviin luonnoksen muutoksiin.

Yhteiskunnallisten ongelmien ja niiden ratkaisukeinojen ollessa pitkälti samoja oikeus- ja muilta perinteiltään samankaltaisissa valtioissa suuntaviivoja sääntelyn kehittämiseen on saatavissa vertailusta muiden valtioiden lainsäädäntöön kuitenkin sillä varauksella, että sellaisten vertailujen hyödynnettävyyttä myös vaikeuttavat monet seikat. Tässä lainvalmisteluhankkeessa on tarkasteltu tarvittaessa tarkastikin yhdeksän vertailuvaltion (Ruotsi, Norja, Tanska, Saksa, Viro, Yhdistynyt kuningaskunta, Alankomaat, Belgia ja Ranska) lainsäädäntöä.

Liite

Rikoskohtaiset muutokset

Rikoslain 34 luvun 12 § (kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitetun rikoksen rahoittaminen; nykyisin 34 a luvun 5 §:n 2 momentti)

Pykälään ehdotetaan siirrettäväksi rikoslain 34 lukuun (yleisvaaralliset rikokset) paremmin sopivana rikoslain nykyisen 34 a luvun 5 §:n 2 momentissa rangaistavaksi säädetty terrorismirikoksen rahoittaminen. Kysymyksessä on tietyissä kansainvälisissä sopimuksissa tarkoitettujen vakavien rikosten rahoittaminen ilman kytkentää terroristisille rikoksille ominaiseen terroristiseen tarkoitukseen ja vaaraedellytykseen (teon on oltava omiaan aiheuttamaan vakavaa vahinkoa jollekin maalle tai kansainväliselle järjestölle). Kyseiseen rikokseen liitettäisiin rikoslain 34 luvun 13 §:n muuttamisella edelleen oikeushenkilön rangaistusvastuu.

Rikoslain uuden 34 a luvun 1 § (määritelmät, nykyisin 6 §)

Pykälään siirrettäisiin muuttamattomina terroristisen tarkoituksen, kansainvälisen järjestön ja terroristiryhmän määritelmät sekä lisättäisiin terrorismirikoksen määritelmä. ”Terrorismirikoksella” tarkoitettaisiin luvun 2 tai 3 §:ssä rangaistavaksi säädettyä rikosta eli terroristisessa tarkoituksessa tehtyä rikosta tai terroristisessa tarkoituksessa tehtyä radiologista asetta koskevaa rikosta. Määritelmän sijoittaminen luvun alkuun poikkeaa rikoslaissa yleisesti noudatetusta ja myös nykyisessä rikoslain 34 a luvussa noudatetusta käytännöstä, jonka mukaan määritelmät ovat lukujen loppupuolella. Erityisesti käytännön toimijoiden mukaan tämä ratkaisu kuitenkin edistää sääntelyn soveltamista.

Rikoslain uuden 34 a luvun 2 § (terroristisessa tarkoituksessa tehdyt rikokset, nykyisin 1 §)

Terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten piiriin lisättäisiin törkeä vapaudenriisto, törkeä raiskaus, törkeä ryöstö ja törkeä lapsenraiskaus.

Rikoslain uuden 34 a luvun 3 § (terroristisessa tarkoituksessa tehty radiologista asetta koskeva rikos, nykyisin 1 a §)

Pykälä ei muuttuisi rikoslain nykyisen 34 a luvun 1 a §:ään verrattuna.

Rikoslain uuden 34 a luvun 4 § (terrorismirikoksen valmistelu, nykyisin 2 §)

Terrorismirikoksen valmisteluna rangaistavaksi tulisi myös se, että henkilö valmistelee toisen tai toisten henkilöiden tulevaa terrorismirikosta. Nykyisin rangaistavaa on valmistelu vain sellaisen terrorismirikoksen tekemistä varten, jonka valmistelija tekee tai jonka tekemiseen hän osallistuu.

Rangaistavuus laajenisi koskemaan kaikkien sellaisten esineiden tai aineiden tietynlaista käsittelyä (esimerkiksi valmistaminen, hallussapito tai luovuttaminen), joilla voidaan terrorismirikoksen tekemisen yhteydessä aiheuttaa vakavaa vaaraa toisen hengelle tai terveydelle.

Terrorismirikoksen valmistelun rangaistusasteikkoa muutettaisiin ankarampaan suuntaan poistamalla sakon määräämismahdollisuus ja korottamalla enimmäisrangaistusta (sakko − 3 vuotta vankeutta -> 4 kuukautta − 6 vuotta vankeutta).

Rikoslain uuden 34 a luvun 5 § (terroristiryhmän johtaminen, nykyisin 3 §)

Pykälästä poistettaisiin lievempi rangaistusasteikko (4 kuukautta − 6 vuotta vankeutta), joka liittyy lievimpien terroristisessa tarkoituksessa tehtyjen rikosten tekemiseen johdetun ryhmän toiminnassa. Jäljelle jää rangaistusasteikko, jonka mukaan terroristiryhmän johtamisesta tuomitaan vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kahdeksitoista vuodeksi.

Rikoslain uuden 34 a luvun 6 § (terroristiryhmän toimintaan osallistuminen, nykyisin 4 §)

Sääntelyä selkeytettäisiin niin, että rangaistavaa on osallistuminen vain yhdenkin tulevan terrorismirikoksen tai terrorismirikoksen valmistelun tekemistä varten. Pykälään lisättäisiin nykyisen luvun pykälässä olevien tekotapojen lisäksi ja tarkkarajaisuuden edistämiseksi nykyisin pääosin vain pykälän perusteluissa olevia tekotapoja (huolehtii terroristiryhmän tietoteknologisista tehtävistä, osallistuu terroristiryhmän aseelliseen toimintaan, organisoi terroristiryhmän, suorittaa terroristiryhmän toimintaa ylläpitäviä tukitoimia) esimerkeiksi merkityksellisestä olennaisen tehtävän hoitamisesta.

Rikoslain uuden 34 a luvun 7 § (terroristinen koulutuksen antaminen, nykyisin 4 a §)

Sääntelyä selkeytettäisiin niin, että riittävää on koulutuksen antaminen vain yhdenkin tulevan terrorismirikoksen tai terrorismirikoksen valmistelun tekemistä varten. Rangaistavaksi tulisi täytettyyn tekoon rinnastuvana myös koulutuksen antamisen yritys. Sääntelyä selkeytettäisiin tekotapojen suhteen yhdenmukaistamalla sanamuoto kouluttautumisrikoksen sääntelyn kanssa (”muulla vastaavalla tavalla” -> ”muiden näihin merkitykseltään rinnastuvien erityisten menetelmien tai tekniikoiden käytössä”).

Rikoslain uuden 34 a luvun 8 § (terroristinen kouluttautuminen, nykyisin 4 b §)

Rangaistavaksi tulisi myös se, että henkilö kouluttautuu toisen tai toisten henkilöiden tulevan terrorismirikoksen tai terrorismirikoksen valmistelun tekemisen edistämistä varten. Nykyisin rangaistavaa on kouluttautuminen vain sellaisen terrorismirikoksen tekemistä varten, jonka kouluttautuja tekee tai jonka tekemiseen hän osallistuu.

Rangaistusasteikkoa muutettaisiin ankarampaan suuntaan poistamalla sakon määräämismahdollisuus ja korottamalla enimmäisrangaistusta (sakko − 3 vuotta vankeutta -> 4 kuukautta − 4 vuotta vankeutta).

Rikoslain uuden 34 a luvun 9 § (terroristinen värväys, nykyisin 4 c §)

Sääntelyä selkeytettäisiin niin, että riittävää on värväys vain yhdenkin tulevan terrorismirikoksen tai terrorismirikoksen valmistelun tekemistä varten. Sanamuotoa selvennettäisiin niin, että nykyistä selkeämmin ilmenee se, että värväys voi kohdistua niin yhteen kuin useampaankin henkilöön ja että värväys voi koskea sekä värväämistä terroristiryhmään että värvättävän/värvättävien saamista tekemään terrorismirikos tai terrorismirikoksen valmistelu. Terroristiryhmän organisoiminen siirrettäisiin rangaistavana tekona terroristiryhmän toimintaan osallistumista koskevaan pykälään.

Rikoslain uuden 34 a luvun 10 § (terroristinen rikoksen rahoittaminen, nykyisin 5 §:n 1 momentti)

Pykälä korvaisi rikoslain nykyisen 34 a luvun 5 §:n 1 momentin, jossa säädetään terrorismirikoksen rahoittamisen eräistä tekotavoista (muiden 34 a luvussa rangaistaviksi säädettyjen rikosten rahoittaminen terroristin rahoittamista ja terroristiryhmän rahoittamista lukuun ottamatta). Sääntelyä ei muuten muutettaisi.

Rikoslain uuden 34 a luvun 11 § (terrorismin rahoittaminen, nykyisin 5 a ja 5 b)

Pykälässä yhdistettäisiin rikoslain nykyisen 34 a luvun 5 a §:n (terroristin rahoittaminen) ja 5 b §:n (terroristiryhmän rahoittaminen) sääntely. Sääntelyä ei muuten muutettaisi.

Rikoslain uuden 34 a luvun 12 § (terroristinen matkustaminen, nykyisin 5 c §)

Rangaistavaksi tulisi uutena matkustamisrikoksena se, että henkilö oleskelee valtiossa, jonka kansalainen hän ei ole tai jossa hän ei pysyvästi asu, tehdäkseen rikoslain 34 a luvussa rangaistavaksi säädetyn rikoksen.

Rangaistavaksi tulisi nykysääntelyä täydentäen myös se, että henkilö matkustaa toiseen valtioon edistääkseen siellä jonkin henkilön terroristista matkustamista (esimerkiksi matkustetaan terroristijärjestön hallitsemalle alueelle avustamaan jonkun henkilön matkustamista Suomeen terroristisen rikoksen tekemistä varten).

Rangaistusasteikkoa muutettaisiin ankarampaan suuntaan poistamalla sakon määräämismahdollisuus ja korottamalla enimmäisrangaistusta (sakko − 2 vuotta vankeutta -> enintään 3 vuotta vankeutta).

Rikoslain uuden 34 a luvun 13 § (terroristisen matkustamisen edistäminen, nykyisin 5 d §)

Rangaistusasteikkoa muutettaisiin ankarampaan suuntaan poistamalla sakon määräämismahdollisuus ja korottamalla enimmäisrangaistusta (sakko – 1 vuosi vankeutta -> enintään 2 vuotta vankeutta).

Rikoslain uuden 34 a luvun 14 § (terroristinen julkinen kehottaminen, nykyisin 5 e §)

Vain joitakin vuosia sitten säädettyä pykälää ei muutettaisi sen uuteen lukuun siirtämisen yhteydessä lukuun ottamatta yhtä sanonnallista muutosta (”terrorismirikoksen tekemisen” -> ”tässä luvussa rangaistavaksi säädetyn rikoksen tekemisen”).